

Bruselj, 21. avgust 2023
(OR. en)

12373/23

COASI 154
ASIE 77
CFSP/PESC 1157
PE 97
WTO 126
COHOM 179
ECOFIN 826
MACAO 1

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 18. avgust 2023

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

---

Št. dok. Kom.: JOIN(2023) 29 final

Zadeva: SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
Posebno upravno območje Makav Letno poročilo za leto 2022

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2023) 29 final.

Priloga: JOIN(2023) 29 final

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 18.8.2023
JOIN(2023) 29 final

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posebno upravno območje Makav

Letno poročilo za leto 2022

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

POSEBNO UPRAVNO OBMOČJE MAKAV

LETNO POROČILO ZA LETO 2022

Povzetek

Evropska unija in njene države članice od izročitve Makava Ljudski republiki Kitajski leta 1999 pozorno spremljajo politični in gospodarski razvoj v Posebnem upravnem območju (PUO) Makav v skladu z načelom „ena država, dva sistema“. EU podpira to načelo in njegovo izvajanje v skladu s temeljnim zakonom, katerega cilj je zagotoviti, da način življenja, pravna država ter varstvo temeljnih pravic in svoboščin v Makavu ostanejo nespremenjeni do leta 2049.

To letno poročilo, ki zajema leto 2022, je izdano v skladu z zavezo Evropskemu parlamentu iz leta 1999.

Leta 2022 se je vključevanje Makava v nacionalni razvojni načrt pospešilo. Njegova vlada je nadalje spreminjala zakon o zaščiti nacionalne varnosti, s čimer bi lahko ogrozila politične in temeljne svoboščine, zapisane v temeljnem zakonu. Zakonodajna skupščina je predlog zakona na prvi obravnavi 15. decembra soglasno sprejela.

Upad visoke stopnje avtonomije Makava ter pravic in svoboščin, ki naj bi bile varovane vsaj do leta 2049, se je v letu 2022 nadaljeval.

Navedeno leto so zaznamovale stroge omejitve socialnih stikov in potovanj, povezane s pandemijo COVID-19, zaradi katerih je bil Makav izoliran od preostalega sveta. Makav je februarja omilil omejitve potovanj za potnike s celinske Kitajske, da bi omogočil okrevanje gospodarstva, ki je močno odvisno od kitajskih turistov.

Področje iger na srečo se je leta 2022 s sojenjem Alvinu Chauu, predsedniku največjega ponudnika igralniških izletov¹, in sprejetjem novega zakona o igrah na srečo močno spremenilo.

Gospodarska diverzifikacija, vključevanje v širše zalivsko območje in vzpostavitev območja poglobljenega sodelovanja med provinco Guangdong in Makavom v Hengqinu so ostale glavne razvojne strategije pod vodstvom centralne uprave v Pekingju.

¹ Igralniški izlet je v svetu igralništva kratko potovanje, ki ga organizira ponudnik igralniških izletov, da bi v Makav privabil bogate igralce, večinoma s celinske Kitajske.

BDP Makava se je v prvih treh četrtletjih leta 2022 zmanjšal za 27,8 % na 130,3 milijarde makavskih patak (MOP) (15,6 milijarde EUR), kar je 61 % manj kot leta 2019 (pred pandemijo). Trg dela se je dobro držal in vlada je prebivalcem in podjetjem še naprej zagotavljala podporne ukrepe v zvezi s COVID-19.

Zaradi omejitev potovanj, povezanih s pandemijo COVID-19, vključno z dvotedensko karanteno v hotelu, uradniki iz urada EU še naprej niso mogli obiskati Makava ali tam organizirati dogodkov, zaradi česar je bilo njihovo delo ovirano, stik z vladnimi uradniki, civilno družbo, družbami in drugimi deležniki pa omejen. Omejitve potovanj so ovirale tudi konzularni dostop držav članic EU do državljanov EU v Makavu in konzularni dostop do portugalskih državljanov v Hongkongu.

I. Politični, pravni in družbeni razvoj

Od izločitve 21 kandidatov pred volitvami v zakonodajno skupščino leta 2021 opozicija v skupščini nima več zastopnikov. Vendar je njen predstavnik ob objavi poročila o dejavnostih izjavil, da se je učinkovitost organa „močno povečala“.

Decembra so v Makavu izmed skupno 15 kandidatov izvolili 12 delegatov v nacionalni ljudski kongres (NLK). Devet od izvoljenih delegatov je bilo že prej v kongresu NLK, vključno s predsednikom skupščine.

V **združenju odvetnikov Makava** so za predsednika izvolili Vonga Hina Faija, člana zakonodajne skupščine in nacionalnega ljudskega kongresa Kitajske.

Urad za gospodarstvo in kulturo Tajpej v Makavu je še naprej deloval. Tajvanski minister Sveta za celinske zadeve je oktobra potrdil, da je Makav po diplomatskem sporu v zvezi z zahtevo Makava, naj predstavniki podpišejo „zavezo k eni Kitajski“, s katero bi priznali Tajvan kot del Kitajske, podaljšal vizume trem predstavnikom Tajvana v Posebnem upravnem območju Makav. Makav še naprej upravlja urad za gospodarstvo in kulturo v Tajvanu.

Forum za gospodarsko in trgovinsko sodelovanje med Kitajsko in portugalsko govorečimi državami (forum Makav) je 10. aprila 2022 organiziral izredno ministrsko konferenco o gospodarskem in trgovinskem sodelovanju med Kitajsko in portugalsko govorečimi državami. Kitajski premier Li Kečjang je imel uvodni govor na spletu, v katerem je pozval k okrepljenemu sodelovanju med Kitajsko in portugalsko govorečimi državami

ter k vzpostavitvi komunikacijskega centra za preprečevanje epidemije v Makavu.

Učinek politik v zvezi s pandemijo COVID-19

Makav je izvajal „**strategijo ničelne tolerance do COVID-19**“ celinske Kitajske. Makav je januarja uvedel dvotedensko prepoved dohodnih potniških letov zunaj celinske Kitajske, potem ko so med potniki odkrili tri pozitivne primere. Makav je 1. septembra spet odprl zunanjo mejo in državljanom iz 41 držav omogočil vstop na ozemlje brez predhodne odobritve zdravstvenih organov. Za potnike zunaj celinske Kitajske je še naprej veljala hotelska karantena. Trajanje karantene se je z 21 dni na začetku leta postopoma skrajšalo na pet dni proti koncu leta. Med 11. in 23. julijem je veljala stroga omejitev gibanja. Vlada je v različnih fazah lokalnih izbruhov prebivalcem naročila večkratno opravljanje PCR testov in hitrih antigenih testov. Kampanja testiranja je bila namenjena določenim tujim državljanom, zlasti Filipincem, ki so pogosto zaposleni kot delavci v gospodinjstvu².

Zaradi strogih zahtev glede karantene je bil onemogočen konzularni dostop za diplomate v Hongkongu, akreditirane pri Makavu.

Po podatkih urada za statistiko in popis prebivalstva³ se je število prebivalcev leta 2022 zmanjšalo na 672 800. Zmanjšalo se je število delavcev nerezidentov in število evropskih državljanov v Makavu.

Zakonodajne spremembe

Leta 2022 sta se zgodili dve **glavni zakonodajni spremembi**. Prva je bila sprememba zakona o igrah na srečo⁴, s katerim naj bi se povečal nadzor organov nad dejavnostmi igralnic, zlasti nad ponudniki igralniških izletov. Druga pa je bila sprememba zakona o nacionalni varnosti, ki je bila na koncu leta še vedno v pripravi. V osnutku, ki je bil sprejet decembra na prvi obravnavi, je bilo navedeno, da bo zakon bolj omejevalen in usklajen s hongkonškim zakonom o nacionalni varnosti⁵.

Odmevno sojenje igralniškemu tajkunu Alvinu Chauu, ki je upravljal prostore VIP v igralnicah, je pokazalo, da so oblasti odločene okrepiti nadzor nad sektorjem iger na srečo. Sodišče je Chaua spoznalo za krivega v 162 točkah obtožbe, vključno z omogočanjem nezakonitih iger na srečo in goljufijo, in ga

² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/3/192590/Macau%E2%80%99s-Covid-zero-plan-now-targets-city%E2%80%99s-Filipino-workers>.

³ <https://www.dsec.gov.mo/ts/#!/step2/KeyIndicator/en-US/240>.

⁴ <https://www.al.gov.mo/pt/law/year/507>.

⁵ <https://www.al.gov.mo/pt/law/lawcase/553>.

januarja 2023 obsodilo na 18 let zapora. Drugega največjega ponudnika igralniških izletov Leva Chana so prav tako preganjali zaradi goljufije, pranja denarja in vodenja kriminalne združbe⁶. Gospodarstvo Makava naj bi bilo v okviru boja Kitajske proti korupciji in pranju denarja v prihodnje manj odvisno od dejavnosti iger na srečo.

Izvršni direktor Ho Iat Seng je v političnem nagovoru novembra dal prednost socialnim vprašanjem, pri čemer je citiral govor generalnega sekretarja Ši Džinpinga z dne 1. julija ob 100. obletnici ustanovitve Komunistične partije Kitajske. Napovedal je, da bo vlada nadaljevala peto fazo obsežnega javnega sistema video nadzora, imenovanega „Sky Eye“. Člani civilne družbe in prodemokratski politiki so izrazili zaskrbljenost glede morebitnega vpliva na zasebnost in uporabe tehnologij za prepoznavanje obrazov. To zaskrbljenost je julija izrazil tudi Odbor ZN za človekove pravice⁷.

Izvršni direktor Ho je v političnem nagovoru omenil tudi načrte za reformo volilnega sistema zakonodajne skupščine leta 2023 za uveljavitev načela „Makav upravljajo domoljubi“.

Izvršni direktor je napovedal tudi sprejetje **zakona o sindikatih**. Čeprav je bila pravica do ustanavljanja sindikatov zapisana v temeljnem zakonu, Makav ni imel zakona, s katerim bi bilo uzakonjeno njihovo ustanavljanje. Zakonodajna skupščina je na prvi obravnavi januarja 2023 predlog zakona soglasno sprejela. Civilna družba je izrazila zaskrbljenost, ker zakonodaja ne vključuje pravice do stavke in ne predvideva kolektivnih pogajanj.

Nacionalna varnost

Vlada je povečala poudarek na nacionalni varnosti. Zakonodajna skupščina je 15. decembra na prvi obravnavi sprejela predlog zakona z naslovom „**Sprememba zakona št. 2/2009 – zakon o zaščiti nacionalne varnosti**“⁸. Navedeni zakon, ki je bil prvič sprejet leta 2009, je prepovedal izdajo, odcepitev, prevrat proti osrednji ljudski vladi, upor, krajo državnih skrivnosti, tuje politične organizacije, ki ogrožajo nacionalno varnost v Makavu, in politične organizacije v Makavu, ki se tajno dogovarjajo s tujimi političnimi organizacijami, s čimer ogrožajo nacionalno varnost.

Sekretar za varnost je avgusta ob začetku posvetovanja izjavil, da bo spremenjen zakon omogočil zaščito nacionalne varnosti v enaki meri kot zakoni celinske Kitajske in Hongkonga. V posvetovalnem dokumentu je bilo navedeno,

⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/11/249158/18-years-in-jail-for-junket-king>.

⁷ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=2572&Lang=en

⁸ <https://www.al.gov.mo/pt/law/lawcase/553>.

da je za obrambo nacionalne varnosti odgovorna le „ena država“, pri čemer se ne razlikuje med „dvema sistemoma“.

Spremenjeni zakon širi obseg obstoječih kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje odcepitve zdaj vključuje „nenasilna“ dejanja, in ne le „nasilna in druga hujša nezakonita dejanja“. Tarča prevrata zdaj zajema celoten državni režim. Kazen za krajo državnih skrivnosti je lahko strožja, če informacije ogrožajo interese države v zvezi z neodvisnostjo, enotnostjo in varnostjo. Obseg obtožbe tajnega dogovarjanja je razširjen na tajno dogovarjanje z vsemi organizacijami, združenji in posamezniki zunaj Makava. S spremembo so uvedena nova kazniva dejanja, kot je „spodbujanje ali podpiranje upora“, kar je usmerjeno v govor v zasebnih okoljih. „Ukrepi zavarovanja“ iz zakona dovoljujejo prestrežanje osebne komunikacije in uvedbo začasne prepovedi izstopa posameznikom, „ki kažejo nagnjenost k storitvi kaznivega dejanja, ki bi lahko ogrozilo nacionalno varnost“. To presega določbe iz hongkonškega zakon o nacionalni varnosti.

V **združenju odvetnikov Makava** in **združenju za sinergijo Makava** so poudarili, da določenih klavzul o spremembah ni mogoče komentirati, ker v posvetovalnem dokumentu niso navedene. V **združenju novinarjev Makava** so izrazili zaskrbljenost, ker je bil obseg vrste kaznivih dejanj razširjen brez jasnih pravnih opredelitev. V združenju so opozorili, da bi se lahko kaznivo dejanje prevrata uporabilo kot sredstvo za omejevanje svobode izražanja, in vprašali, ali bo vlada izdala smernice.

Pravice, svoboščine in enake možnosti

Odbor Združenih narodov za človekove pravice je julija pri rednem pregledu Makava v okviru **Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah** izrazil zaskrbljenost zaradi prepovedi mirnega zbiranja, pomanjkanja zaščite pravic migrantov in meril za upravičenost do kandidature za zakonodajno skupščino⁹.

Odbor je opozoril, da se zdi, da je sodstvo v Makavu Pakt napačno razlagalo in uvedlo preveč splošne omejitve pravice do svobode izražanja in udeležbe v javnih zadevah. Odbor je Makav pozval, naj „okrepi svoja prizadevanja za ozaveščanje sodnikov, tožilcev, pravne stroke in splošne javnosti o pravicah iz Pakta in njihovi uporabi v lokalni zakonodaji“.

Svoboda zbiranja je bila še vedno ogrožena. Organi so v letih 2020 in 2021 zavrnil vlogo Unije za demokratični razvoj za organizacijo prižiga sveč 4. junija v spomin na obletnice pokola na trgu Tiananmen leta 1989, pri čemer

⁹ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2FC%2FCHN-MAC%2FCO%2F2&Lang=en.

so leta 2020 kot razlog navedle COVID-19, leta 2021 pa možnost „škodovanja ugledu centralne uprave“. Leta 2022 so se v Uniji za demokratični razvoj odločili, da ne vložijo vloge za dovoljenje za organizacijo prižiga sveč 4. junija, saj so se bali, da bi bili udeleženci izpostavljeni večjemu tveganju aretacije.

Svoboda združevanja. Vlada je sprožila postopek za sprejem zakona o sindikatih, ki pa ne vključuje pravice do stavke ali kolektivnega pogajanja. 12. junija je bilo objavljeno poročilo o 45-dnevnem posvetovanju, ki je potekalo leta 2021¹⁰. V njem je bilo opozorjeno, da se v nekaterih mnenjih izpostavlja, da v predlaganem zakonu ni pravice do stavke. Vlada je v odziv dejala, da bo z zakonom uveden „povsem nov“ sistem, ki bi ga morali delodajalci in delavci sprejeti „postopoma“.

Svoboda tiska je bila še vedno pod pritiskom, saj so v nekdanje glasno združenje novinarjev, portugalsko in angleško združenje novinarjev v Makavu, izvolili nov odbor, ki se je zavezal, da bo sodeloval z vlado in pridobil več sredstev od informacijskega urada vlade.

Zasebnost in varstvo podatkov sta bila zaskrbljujoča. Oblasti so v okviru boja proti COVID-19 uvedle sistem aplikacij za sledenje, ki vključuje namestitve programske opreme za geolokacijo in zbiranje osebnih podatkov.

Spremenjen **pravni sistem, ki ureja prestrežanje in varstvo komunikacij**, policijo pooblašča za prestrežanje telekomunikacij v primerih suma kaznivih dejanj, kot so terorizem, kazniva dejanja ogrožanja nacionalne varnosti ali kibernetika kriminaliteta. V nekaterih okoliščinah lahko policija brez predhodne odobritve sodnika od telekomunikacijskih operaterjev zahteva telefonski izpisek. Telekomunikacijski operaterji bodo od avgusta 2023 kaznovani, če na zahtevo vladnih agencij ne bodo zagotovili podatkov.

V Makavu je približno 23 543 **delavcev nerezidentov, ki delajo v gospodinjstvu**, večinoma žensk s Filipinov, iz Vietnama, Indonezije, Mjanmara in Nepala. Leta 2022 so jim omejitve potovanja, povezane s pandemijo, preprečile ponovno združitev z njihovimi družinami v tujini. Po navedbah sindikatov delavcev v gospodinjstvu so bili primeri, v katerih delavci v gospodinjstvu niso bili plačani, in primeri, v katerih so delavci v gospodinjstvu zaradi strahu pred okužbo izgubili zaposlitev. Delodajalcem ni bilo treba skleniti zdravstvenega zavarovanja za delavce v gospodinjstvu. Še vedno ni bilo zagotovljenih standardnih pogodb in minimalnega dohodka, saj zakon o minimalni plači za delavce ne velja za tuje delavce v gospodinjstvu. Agencije za zaposlovanje so delavcem v gospodinjstvu še naprej zaračunavale visoke provizije, ki so pogosto ustrezale dvomesečni plači.

¹⁰ <https://www.gov.mo/pt/consulta-de-politicas/consulta-publica-sobre-a-lei-sindical/>.

Obstajali so primeri **diskriminacije etničnih manjšin**. Vlada je 21. julija vsem filipinskim državljanom, vključno z rezidenti v Makavu, odredila, naj v boju proti COVID-19 od 22. do 24. julija tri dni zapored opravijo teste za dokaz prisotnosti nukleinske kisline. Vlada je ukrep odpravila, potem ko je progresivni sindikat delavcev v gospodinjstvu izrazil zaskrbljenost glede diskriminacije. To je bil drugi krog testiranja na podlagi državljanstva leta 2022, potem ko je bilo podobno navodilo junija izdano za državljane iz Mjanmara.

Ministrstvo za zunanje zadeve ZDA je Makav vključilo v „tretji razred“ na seznamu **trgovine z ljudmi** in zatrdilo, da „vlada tretje leto zapored nobeni žrtvi ni zagotovila storitev, niti ni sprožila pregona trgovine z ljudmi“.¹¹

Ni bilo socialnega dialoga s **skupnostjo LGBTIQ+**, istospolna zakonska zveza pa ni priznana. Pripadniki skupnosti LGBTIQ+ posledično nimajo enakih zakonskih pravic kot drugi posamezniki, in sicer na področju starševskega in dednega prava. Transspolniki ne smejo spremeniti svojega spola na osebni izkaznici.

Zdravniki še vedno niso imeli zadostnih informacij o potrebah pacientov LGBTIQ+. Organizacija Mavrica Makava je vlado pozvala, naj vzpostavi specializirane zdravstvene storitve in dodeli medicinsko osebje za zagotavljanje ustreznih nasvetov, diagnoze in zdravljenja za spolno disforijo.

II. Gospodarski razvoj

V prvih treh četrletjih leta 2022 se je BDP Makava medletno zmanjšal za 27,8 %¹², in sicer na 130,3 milijarde MOP (15,6 milijarde EUR)¹³. To je bilo 61 % manj kot leta 2019 (330 milijard MOP / 39,6 milijarde EUR), **kar kaže, kako močno** so omejitve, povezane s pandemijo, prizadele gospodarstvo Makava.

Mednarodni denarni sklad je oktobra napovedal, da se bo gospodarstvo Makava leta 2022, za katero je bila aprila napovedana stopnja rasti 15,5 %, skrčilo za 22,4 %¹⁴. BDP Makava se je leta 2021 povečal za 18 % (potem ko se je leta 2020 zmanjšal za 56,3 %).

¹¹ <https://www.state.gov/reports/2022-trafficking-in-persons-report/macau/>.

¹² Vir: služba za statistiko in popis prebivalstva, vlada Posebnega upravnega območja Makav, na voljo na: <https://www.dsec.gov.mo/en-US/>.

¹³ Pretvorjeno v eure po deviznem tečaju InforEuro iz decembra 2021.

¹⁴ „Okrevanje med pandemijo: skrb za javno zdravje, motnje v dobavi in cenovni pritiski,“ oktober 2021, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>.

Majhno število **turističnih obiskov** je pomembno vplivalo na gospodarstvo. Leta 2022 je mesto obiskalo 5,7 milijona turistov, kar je manj kot 15 % obiskov v enakem obdobju leta 2019 (39,4 milijona). Izvoz storitev iger na srečo¹⁵ je prej znašal približno polovico BDP Makava. Vendar je ta izvoz zaradi zmanjšanja števila turistov v prvih treh četrtletjih leta 2022 znašal le 24,8 milijarde MOP (3,0 milijarde EUR), kar pomeni medletno zmanjšanje za 54,5 % oziroma le 13,7 % vrednosti iz enakega obdobja v letu 2019 (181 milijard MOP / 21,7 milijarde EUR). Povprečna stopnja zasedenosti hotelov je v tem letu znašala le 38,5 %, leta 2021 50 %, leta 2019 pa 91 %.

Trg dela se je v težkih gospodarskih razmerah dobro držal, saj je bila stopnja brezposelnosti na koncu leta 3,5 %, v primerjavi z 1,7 % pred pandemijo.

Inflacija je ostala nizka, pri čemer se je sestavljeni indeks cen življenjskih potrebščin zvišal za 1,0 %

Zaradi nižje ravni gospodarske dejavnosti so se zmanjšali **davčni prihodki**, javnofinančni odhodki pa so se povečali. Vlada je morala za financiranje porabe črpati sredstva iz fiskalnih rezerv. Kapitalske rezerve so se novembra zmanjšale na 563 milijard MOP (67,5 milijarde EUR), kar pomeni medletno zmanjšanje za 12,2 %. Te rezerve kljub temu še vedno zadostujejo za ocenjenih šestletnih javnofinančnih odhodkov na ravni za leto 2022.

Obseg tujih naložb je leta 2021 dosegel 334 milijard MOP (40 milijard EUR) v primerjavi z 297 milijardami MOP (35,6 milijarde EUR) leta 2020. Največji vir naložb je bil Hongkong z 49 %, sledila pa mu je celinska Kitajska s 34 % (brez naložb iz offshore središč).

Gospodarska politika

Izvršni direktor je v letnem političnem nagovoru predstavil gospodarske politike, ki se bodo izvajale leta 2023. Prednostne naloge na gospodarskem področju so pospešitev okrevanja ter oživitev sektorjev turizma in iger na srečo, povečanje naložb v infrastrukturo in stanovanja ter nadaljevanje strategije gospodarske diverzifikacije.

Izvršni direktor je v skladu s 14. petletnim načrtom Kitajske za obdobje 2021–2025 poudaril potrebo po nadaljnjem vključevanju Makava v nacionalne politike, zlasti v politike v zvezi z območjem Hengqin in širšim zalivskim območjem. Napovedal je pospešeno gradnjo infrastrukture, vključno z novimi

¹⁵ Izvoz storitev iger na srečo se meri kot odhodki nerezidentov za igre na srečo.

razvojnimi območji, železniškimi in cestnimi prometnimi povezavami, stanovanji, projekti recikliranja in drenažnimi deli.

Podpora gospodarstvu, ki so ga prizadele omejitve zaradi pandemije, je ostala ključna prednostna naloga. Vlada je podaljšala številne finančne podporne ukrepe za gospodinjstva in družbe (vključno z znižanjem davkov in različnimi oprostitevami pristožbin za osebe in družbe, koncesijami za najem in programom subvencioniranega usposabljanja).

Rezidenti so bili še naprej upravičeni do sheme soudeležbe pri premoženju, uvedene leta 2008, za delitev koristi, ki jih prinaša gospodarski razvoj, z rezidenti. Rezidenti za neomejen čas so prejeli 10 000 MOP (1 199 EUR), rezidenti za omejen čas pa 6 000 MOP (719 EUR). Izvršni direktor je v političnem nagovoru napovedal, da bodo rezidenti leta 2023 prejeli enak znesek in izredno potrošniško subvencijo v višini 10 000 MOP za dodatno leto. V političnem nagovoru je predstavil tudi shemo subvencioniranja zaposlitve za določen čas za delodajalce, ki zaposlijo brezposelne lokalne rezidente. Delavci migranti, ki delajo v gospodinjstvu, niso vključeni v shemo soudeležbe pri premoženju.

Zakonodajna skupščina je junija 2022 sprejela **spremenjen zakon o igrah na srečo** in tako zaostrila pravila o delovanju igralnic. Spremenjeni zakon daje izvršnemu direktorju pooblastilo za prekinitev koncesijske pogodbe za igralnico na podlagi groženj nacionalni varnosti. Določa tudi nove cilje politike za preprečevanje nezakonitega čezmejnega pretoka kapitala in boj proti pranju denarja v zvezi z dejavnostmi iger na srečo, s čimer odpravlja pomisleke centralne uprave. Zakon tudi spodbuja gospodarsko diverzifikacijo, saj morajo ponudniki iger na srečo predložiti naložbene načrte za diverzifikacijo gospodarstva. Spremenjeni zakon je veljavnost koncesij za igralnice prepolovil na deset let, omejil je število miz in elektronskih igralnih avtomatov ter prepovedal podkoncesije. Imetniki koncesij za igralnice morajo vsaka tri leta opraviti pregled uspešnosti. Zakon je za 1 % (na 40 %) zvišal davek od iger na srečo in uvedel najnižjo letno premijo. Najmanjši osnovni kapital, ki ga morajo imeti poslovalce igralnic (ki morajo biti rezidenti za neomejen čas v Makavu), se je povečal z 10 na 15 %.

Spremenjeni zakon je zaostril pravila o **dejavnostih promoviranja iger na srečo**. Promotorji lahko opravljajo storitve le za enega imetnika koncesije za igralnico, dogovori o delitvi prihodkov med promotorji in igralnicami pa niso več dovoljeni. Podobno namero je imela tudi zakonodajna skupščina, ko je decembra sprejela „režim prirejanja iger na srečo“. Po vladnih ocenah se je zaradi navedenega zakona, imenovanega tudi „zakon o igralniških izletih“, obseg dejavnosti igralniških izletov zmanjšal za približno 80 %.

Koncesije za igralnice so prenehale veljati konec leta 2022. Vlada je objavila javni razpis za oddajo novih koncesijskih pogodb v skladu s spremenjenim zakonom o igrah na srečo. Nove koncesije so začele veljati januarja 2023 in bodo veljale deset let. Šest obstoječih ponudnikov iger na srečo je ohranilo koncesije. Sedmi ponudnik, podružnica svetovnega igralniškega konglomerata Genting Malaysia, v postopku za zbiranje ponudb ni bil uspešen. Vsak ponudnik je moral v skladu s strategijo diverzifikacije predložiti naložbeni načrt za ocenjen skupni znesek 120 milijard MOP (14,4 milijarde EUR), vključno s promocijo dejavnosti, ki niso povezane z igrami na srečo.

Cilj **strategije gospodarske diverzifikacije** je razviti panoge, kot so turizem, ki ni povezan z igrami na srečo, kongresi in razstave, zdravstvo (vključno s tradicionalno kitajsko medicino), finančne storitve ter znanost in tehnologija. Čeprav se je sektor iger na srečo v zadnjih letih zmanjšal, je še vedno predstavljal približno polovico BDP mesta pred COVID-19. Izvršni direktor Ho Iat Seng se je v političnem nagovoru zavezal k povečanju prispevka sektorjev, ki niso povezani z igrami na srečo, na 60 % BDP.

Cilj organov v zvezi s **finančnimi storitvami** je bil razviti lokalni trg obveznic (vključno z zelenimi obveznicami ter kotiranjem obveznic celinskih institucij in družb), upravljanje premoženja ter dejavnosti finančnega zakupa, investicijsko bančništvo in čezmejne poravnave renminbija. Vlada za doseganje tega reformira pravni okvir lokalnega finančnega sistema in razvija infrastrukturo finančnega trga Makava. Zakonodajna skupščina je sprejela nov zakon o skrbništvu, da bi javnim in finančnim institucijam zagotovila modele prenosa lastništva, načrtovanje nepremičnin ter raznolike rešitve na področju financ in zavarovalništva. Od decembra 2022 je bilo pri centralni depotni družbi Makava izdanih 13 dolžniških vrednostnih papirjev, večinoma s strani bank in državnih organov celinske Kitajske.

Na makavski platformi Chongwa (Macao) Financial Assets Transaction, S.A. (MOX) za kotacijo obveznic in trgovanje z njimi so kotacije obveznic od začetka njenega delovanja platforme leta 2018 znašale skupno 350 milijard MOP (41,9 milijarde EUR), glede na podatke njenih predstavnikov. Platforma MOX in borza vrednostnih papirjev v Luksemburgu sta marca 2022 na podlagi memoranduma o soglasju, podpisanega januarja 2020, podpisali sporazum o sodelovanju. Sporazum se osredotoča na večjo prepoznavnost vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi MOX, za mednarodne vlagatelje.

Gospodarsko povezovanje s celinsko Kitajsko

Ker je bila večina omejitev zaradi pandemije do konca leta odpravljena, je bil cilj Makava ponovno pridobiti položaja turističnega središča in središča prostočasnih dejavnosti ter razviti središče za poslovne in finančne storitve, zlasti med celinsko Kitajsko in portugalsko govorečimi državami.

Makav in provinca Guangdong sta se septembra 2022 dogovorila, da bosta okrepila sodelovanje pri nadzoru nad medicinskimi pripomočki, socialni varnosti in vladnih storitvah ter izobraževanju in inovacijah.

Območje poglobljenega sodelovanja med provinco Guangdong in Makavom je približno 100 kvadratnih kilometrov veliko ozemlje v Hengqinu v celinski Kitajski, ki ga skupaj upravljata provinca Guangdong in Makav¹⁶. Njegov namen je omogočiti gospodarsko diverzifikacijo Makava ter poglobiti gospodarsko in pravno povezovanje s celinsko Kitajsko v skladu s prednostnimi nalogami zgoraj navedenega 14. petletnega načrta Kitajske.

Povezovanje Makava s celinsko Kitajsko je decembra dobilo pomemben zagon, ko je centralna uprava napovedala, da bodo nekomercialna vozila iz Makava od 1. januarja 2023 lahko vstopila v provinco Guangdong v okviru politike potovanja proti severu za vozila iz Makava.

III. Odnosi med Makavom in celinsko Kitajsko

Izvršni direktor Ho Iat Seng je po 20. kongresu Komunistične partije Kitajske različne sektorje lokalne družbe pozval, naj preučijo „duh 20. nacionalnega kongresa“¹⁷.

Izvršni direktor Ho se je leta 2022 dvakrat sestal s predsednikom Ši Džinpingom: ob robu praznovanja 25. obletnice izročitve Hongkonga Kitajski in ob službenem obisku v Pekingu.

Leta 2022 so bile izvedene pomembne kadrovske spremembe. Centralna uprava je marca imenovala Fu Ziyinga, nekdanjega direktorja urada za zvezo osrednje ljudske vlade, za svetovalca za nacionalno varnost v odboru za zaščito nacionalne varnosti v Makavu. Nekdanji namestnik guvernerja province Fujian in namestnik direktorja urada za zvezo Zheng Xincong je bil maja imenovan za vodjo urada za zvezo in svetovalca za nacionalno varnost.

¹⁶ Območje sodelovanja Hengqin leži na južnem robu mesta Zhuhai v celinski Kitajski. Navedeno območje je od Makava ločeno le s pasom morja, povezuje pa ju most.

¹⁷ <https://macaudailytimes.com.mo/ho-iat-seng-to-fully-implement-spirit-of-national-congress-report.html>.

IV. Dvostranski odnosi in sodelovanje med EU in Makavom v letu 2022

Cilj sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Makavom iz leta 1992 je bil še dodatno okrepiti odnose med EU in Makavom. Sporazum zajema sodelovanje na področju trgovine, gospodarstva, znanosti in tehnologije.

Skupni odbor EU in Makava je platforma za dialog med Makavom in EU na številnih področjih. Leta 2019 je potekalo 23. **zasedanje skupnega odbora**, nadaljnjih zasedanj pa kljub pozivom EU ni bilo.

EU je v prvih 11 mesecih leta 2022 **prehitela celinsko Kitajsko in postala največja partnerica Makava pri trgovini z blagom** in je v navedenem obdobju predstavljala 30 % celotnega trgovanja Posebnega upravnega območja Makav. Dvostransko trgovanje med EU in Makavom sestavlja skoraj izključno (več kot 95 %) izvoz EU, pri čemer ima približno 33 % uvoza Makava poreklo iz EU.

Po podatkih Eurostata je **dvostranska blagovna menjava EU z Makavom** v prvih enajstih mesecih leta 2022 znašala 1 147 milijonov EUR (kar pomeni manj kot 1-odstotno povečanje od leta 2021). Izvoz EU v Makav, ki je večinoma zajemal luksuzno blago, usnjene izdelke, oblačila ter ure in nakit, je znašal 1 100 milijonov EUR, zaradi česar je trgovinski presežek znašal 1 053 milijonov EUR.

EU je v letu 2021 ostala četrti največji vir tujih naložb v Makavu (brez offshore središč) za Hongkongom, celinsko Kitajsko in ZDA. EU je po uradnih statističnih podatkih Makava leta 2021 prispevala 5,8 % skupnih neposrednih tujih naložb (brez offshore središč). Samo znesek naložb Portugalske je znašal 88 % naložb EU v Posebnem upravnem območju Makav. Po podatkih Eurostata so skupne neposredne tuje naložbe EU v Makavu ob koncu leta 2021 znašale 1,42 milijarde EUR¹⁸, skupne neposredne tuje naložbe iz Makava v EU pa 1,85 milijarde EUR.

¹⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_FDI6_GEO__custom_6643309/default/table?lang=en.